

TÜRKİYE’NİN TÜRK DÜNYASI POLİTİKASINDA KAMU DİPLOMASİSİ VE YEREL BİR AKTÖR OLARAK ETİMESGUT BELEDİYESİ

Mehmet Seyfettin EROL

Prof. Dr., Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Başkanı, Gazi Üniversitesi, İİBF, Uluslararası İlişkiler Bölümü, Ankara

Özet

İkinci Dünya Savaşı sonrası tesis edilen iki kutuplu uluslararası sistemin 1990’lara gelindiğinde Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği’nin dağılması ve Doğu Blokunun yıkılması yeniden inşası gerek uluslararası sistem için gerekse Türkiye ve Türk Dünyası için önemli bir süreci de beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda bir yandan uluslararası sistem tek kutuplu bir yapıya evrilirken diğer yandan Türkiye ve Türk Dünyası birbiriyle doğrudan ilişki kurabilme imkânına kavuşmuştur. Doğu Blokunun dağılmasının ilk şoku ve heyecanının ardından Türk karar alıcılar hem bölgesel ve uluslararası konjonktürle fırsatlar hem de tarihsel özlemden kaynaklı itici kuvvetle ivedi bir şekilde Orta Asya ve Kafkasya başta olmak üzere tüm Türk Dünyası ile ilişki kurmaya başlamıştır. Ancak söz konusu süreçte karar alıcılar ve kamuoyunun ani bir şekilde vuku bulan bu sistemsel değişim ve tarihi fırsata hazırlıksız yakalanmalarından ötürü planlı ve sistematik bir stratejiden ziyade hissi ve reaksiyoner bir motivasyonla daha çok resmi kanallar üzerinden hükümetler arası ilişkilerin maksimizasyonu hedeflenmiş ve beklenen ya da arzu edilen başarı yakalanamamıştır.

Günümüzde ise uluslararası ilişkiler literatüründe yeni bir tartışma konusu olan kamu diplomasisi kavramı gerek karar alıcıların gerekse bürokratik elitin dış politika süreçlerinde ajandalarının ilk sıralarında yer alan bir olgu olmuştur. Çünkü doğrudan ve hükümetler arası ilişkiler sadece resmi düzeyde kalmakta kamuoyu veya haklar arasında bir iletişime, etkileşime ve entegrasyona katkıda bulunmamaktadır. Kamu diplomasisi ise bu boşluğu dolduran önemli bir enstrüman olarak gerek yumuşak güce gerekse devletler arası münasebetlere olumlu katkı sunmaktadır. Türkiye’deki politika yapıcılar da bu gerçeğin idrakiyle son dönemle yeni bir anlayış geliştirmişler ve bu bağlamda yerel yönetimlere de önemli misyon ve vizyon atfedilmiştir. Bu misyon ve vizyon bağlamında

Etimesgut Belediyesi, bir yandan yerel yönetimler arasında iletişim, etkileşim ve işbirliğini diğer yandan ise Türk Dünyası'nın her bir katmanıyla münasebetler tesis eden önemli bir aktör olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Türk Dünyası, Kamu Diplomasisi, Etimesgut Belediyesi, Yumuşak Güç.

PUBLIC DIPLOMACY IN TURKEY'S POLICY TOWARDS TURKISH WORLD AND ETİMESGUT MUNICIPALITY AS A LOCAL OF ACTORS

The bipolar international system which was established after the World War II has undergone a great transformation and change in the 1990s. During this period, the need for reconstruction following the disintegration of the Soviet Union and the collapse of the Eastern Bloc has launched the important process for the international system as well as for Turkey and the Turkish World. In this context, on the one hand while the international system was transforming to the unipolar structure, Turkey and the other actors the Turkish World has gained the opportunity to establish direct relations with each other. After the first shock and excitement of the disintegration of the Eastern Bloc, Turkish decision-makers have begun to establish relations with the entire Turkish World, especially Central Asia and the Caucasus, with the realization of the opportunities occurred by regional and international conjuncture as well as with the historical aspirations. However, this process of systemic change, which has taken place suddenly and therefore the decision-makers and the public were caught unprepared by the historical opportunities. They failed to achieve expected or desired success because they aimed at maximizing the intergovernmental relations through more formal channels with reactionary motivation, rather than with a planned and systematic strategy. At the basis of this failure is the unpreparedness on the one hand, and the lack of frame and definition of the concept of the Turkish World, which was a neglected phenomenon in the literature studies, on the other. In this study, a new, broad and inclusive concept of Turkish World is defined to fill the mentioned gap, and a vision for Turkish foreign policy is drawn.

Nowadays, the concept of public diplomacy, which is a new debate issue in international relations literature, has become a phenomenon in the first lines of the agendas of decision makers and bureaucratic elite of foreign policy making. This is because direct and intergovernmental relations do not contribute to communication, interaction and integration between public opinion or rights at the official level. Because direct and intergovernmental relations remain only at the official level, they do not contribute to communication, interaction and integration between the people. Public diplomacy, as an important instrument filling this gap, offers a positive contribution to soft power and inter-state relations. Policy makers in Turkey have realized this fact and developed a new concept in the recent period. In this regard the important mission and vision have also been attributed to local governments. In the context of these mission and vision, the Municipality of Etimesgut has become an important actor in establishing relations with the local governments of Turkish World on the one hand, and in development of communication, interaction and cooperation in all dimensions of this geography, on the one hand. In this regard, the proposals of the study which is analyzed in the context of public diplomacy of Turkey, will facilitate more active and effective role of the Municipality of Etimesgut in its future projections.

Keywords: Turkey, Turkish World, Public Diplomacy, Municipality of Etimesgut, Soft Power.

Giriş

İkinci Dünya Savaşı sonrası üzerinde ciddi çalışmalar yürütülen ve akademik çevrelerin de bir disiplin olarak ele aldığı Uluslararası İlişkiler literatüründe yeni bir kavram olan kamu diplomasisi, geleneksel diplomatik araçların göz ardı ettiği bir takım unsurları ve parametreleri merkeze alan bir yaklaşım olarak hem son dönem akademik çalışmaların ilgi alanını oluşturmakta hem de gerek karar alıcılar gerekse bürokratik elitler tarafından dış politikada dikkate alınması gereken bir olarak tanımlanmaktadır.

Batılı akademisyenlerce ilk defa ele alınan ve buna mukabil olarak Batılı karar alıcıların son dönemde dış politika süreçlerinde başvurdukları en

önemli araç olan kamu diplomasisi Türkiye’de gerek akademik çevreler gerekse karar alıcılar için hem bilinir bir öge olmanın ötesinde hem de pratikte kullanılamamaktadır. Bu eksiklik son dönemde gerek uluslararası konjonktür gerekse bölge jeopolitiğindeki gelişmelerden dolayı kendisini oldukça hissettirmekte olup akademik çevrelerin konuya kısmen de olsa ilgi duymasına sebebiyet teşkil etmiştir.

1990 yıllardan sonra uluslararası sistemin önemli bir yapısal değişim geçirmesinin ardından Türkiye ile Türk Dünyası’nın diğer aktörleri arasında doğrudan iletişim ve etkileşimin yolu açılmış ve Türk Dünyası için önemli bir fırsat söz konusu olmuştur. Türk karar alıcılar da bu süreçte Türk Dünyası politikasını dış politika ajandalarının öncelikli gündem maddeleri arasına not ederek birtakım stratejiler ortaya koymuşlardır. Türkiye’nin Türk Dünyası politikası olarak ifade edilebilecek bu stratejik vizyonda yaklaşık yirmi yıl kadar göz ardı edilen kamu diplomasisi ise son dönemde kısmen de olsa gündeme gelmeye başlamıştır.

Türkiye’nin Türk Dünyası’na yönelik politikasında kamu diplomasisi olgusu ve bu süreçte belediyelerin rolünü Etimesgut Belediyesi örneği üzerinden analiz edileceği bu çalışmada ilk olarak kamu diplomasi kavramı üzerinden bir tartışma yürütülecektir. Ardından “Türkiye ve Kamu Diplomasisi” başlığında Türkiye’nin kamu diplomasisine yaklaşımı ve bu bağlamda ortaya konulan çalışmalar irdelenecektir. Bir sonraki başlık “Kamu Diplomasisi Bağlamında Yerel Bir Aktör Olarak Etimesgut Belediyesi” şeklinde olup Etimesgut Belediyesi’nin Türk Dünyası’nda kamu diplomasisi sürecindeki faaliyetleri ve etkinliği ele alınacak son başlıkta ise tespitler ve öneriler dile getirilecektir.

Kamu Diplomasisi'nin Kavramsal Analizi

Uluslararası politikada itibarlı konum elde etmek isteyen bütün devletler geleneksel diplomasi yanında “kamu diplomasisi” olarak kavramlaştırılan ve halklar arasındaki ilişkileri güçlendirmeyi hedefleyen politikayı yürütürler. Bunun sebebi büyükelçiliklerde veya misyonlarda çalışan diplomatların işi gereği buldukları ülkede daha çok elit tabaka ile muhatap olmalarıdır. Böylece büyükelçiliklerin sınırlı bir kesim üzerinde nüfuz kurmaları sonucunu ortaya çıkmaktadır. Hâlbuki ikili ilişkilerin sağlam zemine oturması için bütün halk katmanları arasındaki ilişkilerin gelişmesi gerekmektedir. Bu gereklilik son dönemde akademik çalışmalarının da dikkatini çekmeye başlamıştır.

Türk Dil Kurumu sözlüğünde bir ulusun düşüncelerini, hedeflerini, ideallerini, güncel politikalarını, kurumlarını ve kültürünü yabancı ülkelerin kamuoylarına anlatma amacıyla kullanılan politika (Güncel Türkçe Sözlük, Erişim: 12.03.2018) şeklinde tanımlanan ve yeni dönem uluslararası ilişkiler çalışmalarının odaklandığı konular arasında yer alan kamu diplomasisi, en genel ifadeyle bir ülkenin hikâyesi, fikirleri, düşünceleri, tarihi, kültürü, kurumları ve dış politikasını diğer ülkelerin toplumlarına anlatma politikasıdır (Ekşi, 2018: 127-128). Söz konusu kavramı ilk olarak 1965 yılında kullanan Tufts Üniversitesi Fletcher Hukuk ve Diplomasi Fakültesi Dekanı Edmund Gullion'a göre; kamu diplomasisi, dış politikanın oluşturulması ve yürütülmesi sürecinde kamu tutumlarının etkisini ele almaktadır. Geleneksel diplomasinin ötesinde uluslararası ilişkiler boyutunu, hükümetlerin diğer devletlerde kamuoyu oluşturmalarını, özel grupların etkileşimini ve devletler ile bu gruplar arasındaki etkileşimi dikkate alarak bunların dış politikaya etkisini irdeleyen kamu diplomasisi, diplomatlarla dış temsilciler arasındaki iletişim ve kültürler arası iletişim sürecini kapsar (The Neaman Document, 2009: s. 25-27). Söz konusu kavrama dair çalışmaları bulunan Snow ise kamu diplomasisini geleneksel olarak devletlerin küresel kamuyla konuşması ve ulusal amaç ve dış politikayla ilgili destek sağlamak için bilgilendirme, etkileme ve ilgi çekmeye yönelik faaliyetler olarak betimlemektedir (Snow, 2009: 6). Sosyal bilimler ve özellikle uluslararası ilişkiler disiplini bağlamında oldukça yeni bir çalışma konusu olan kamu

diplomasisi, İngilizcede “public diplomacy”, Türkçede kimi zaman “kamuoyu diplomasisi” kimi zaman ise “kamusal diplomasi” şeklinde kullanılmış ancak günümüzde “kamu diplomasisi” kavramının gerek literatürde gerekse pratik uygulamalarda esas alındığı görülmüştür.

Yukarıdaki tanımlar ışığında devletlerin, kendi kültürlerini ve politik vizyonlarını diğer devletlerin halklarına anlatarak onların sempatisini kazanmayı ve onlar tarafından doğru anlaşılmayı amaçladıkları sonucuna varılmaktadır. Bu bağlamda kamu diplomasisi klasik diplomasiden farklı olarak iletişim, reklam-pazarlama ve halkla ilişkiler yöntem ve araçlarını kullanmaktadır. Özellikle bir iletişim politikası olarak kamu diplomasisi geleneksel diplomasiden farklı olarak iletişim araç ve yöntemlerini kullanarak devletlerin politikalarını anlatma sanatıdır. Ayrıca kamu diplomasisi klasik diplomasiden farklı olarak kültürel etkinlikler yoluyla toplumlar arası dostluk köprülerinin inşa edilme politikası olarak öne çıkmaktadır. Çünkü dönüşen küresel sistem klasik diplomasiyi yetersiz hale getirmiştir. Bu noktada hassasiyet arz eden bir diğer durum ise diplomasinin bir yumuşak güç aracı olması hasebiyle yumuşak gücü kullanabilme ve yönetebilmenin yanında ifade edebilmek de çok önemlidir. Daha farklı ifadeyle yumuşak güç karar alıcılar ve kamuoyu nezdinde algı oluşmasına zemin hazırlamalı ve bu bağlamda gerçekleştirilen faaliyetler ve bunların sonuçları aktörlere ve halklara sunulmalıdır.

Yumuşak güç ile algı arasındaki diyalektiğin ve bunun kamuoyu üzerindeki etkisinin ne denli önemli olduğuna dair verilebilecek en güzel örneklerden biri Suriye Krizi sürecinde yaşayan mülteciler sorununda Türkiye ve Avrupa devletlerinin tutumlarıdır. Bilindiği üzere Türkiye yaklaşık üç milyon Suriyeli mülteciye kucak açarak dünyaya insanlık dersi vermesine karşın kamu diplomasisini işletemediği için bunu dünyaya yeterince duyuramamaktadır. Oysaki Danimarkalı bir polisin Suriyeli mülteci kızla oyun oynadığına dair görüntüler tüm uluslararası medyaya servis edilerek olumlu bir Batı imajı çizilmiştir (Huffingtonpost, Erişim: 07.03.2108). Böylece tüm dünyaya “Danimarka mültecilere kapılarını açtı, hem de müthiş bir karşılama” denilmiştir. Esasında gerçek oluşturulan algıdan çok farklıydı. Ama mülteci kızla oynayan polis oldukça yakışıklı,

sempatik ve efsaneydi. Bu imaj artık Avrupa için bir etiket olarak kalmıştır. Türkiye ise böyle bir algı süreci oluşturma noktasında başarılı sınav vermemiştir. Günümüzde ise uluslararası ilişkiler, iletişime hâkim olan “ne söylediğin değil nasıl algılandığın önemlidir” mottosunun geçerli olduğu, kamuoyunu etkileme becerisinin devletlerarası mesele olmaktan uzaklaştığı ve ne yaptığının değil nasıl algılandığının önemli olduğu bir ilişki sistematiğine evrilmiştir.

Ele alınan konu bağlamında son olarak geleneksel diplomaside aktörler sadece devletlerden ibaretken kamu diplomasisi devletlerin yanında halkları da özne olarak kabul edildiği ifade edilmelidir. Bu bağlamda bireyler ve toplumlar da diplomasinin birer aktörü olarak kabul edilmektedir. 1990’lardan itibaren Soğuk Savaş döneminin bitmesiyle birlikte küresel siyasetin aktörleri çeşitlenmiş, artık devletlerin yanında devlet-dışı aktörler de diplomasinin birer aktörü haline gelmiştir. Bu noktadan hareketle 21. yüzyıl küresel siyasetinin aktörleri hem devlet hem de devlet-dışı aktörler olarak uluslararası örgütler, terör örgütleri, çok uluslu şirketler, bireyler, düşünce kuruluşları uluslararası ve yerel sivil toplum kuruluşları ve yerel belediyelerdir (Ekşi, 2016, 19).

Türkiye ve Kamu Diplomasisi

Türkiye, ilk defa 1990’larda Başbakanlık Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) ile yumuşak güç ve kamu diplomasisi politikası yürütmüştür. TİKA ile Türkiye, Balkanlar, Kafkasya ve Orta Asya’ya yönelik kamu diplomasisi ve yumuşak güç politikası uygulayarak yeni bağımsızlığını kazanan Orta Asya Türk Cumhuriyetlerine yönelik kalkınma yardımları başlatmıştır (“TİKA Tarihçe”, Erişim: 12.02.2018). Öncelikle Türk Cumhuriyetlerinin devlet-inşası ve uluslararası toplum tarafından bağımsızlıklarının tanınmasına yönelik çabalar gösterilmiş, ardından bu ülkelerin bağımsız bir şekilde yaşayabilmeleri için ülke ekonomisinin kalkınma yardımları ile yeniden yapılandırılmasına büyük katkılar sağlanmıştır. Bu çerçevede Türkiye, Türk Dünyası’na yönelik ilk kamu diplomasisi ve yumuşak güç politikasını Sovyetler Birliği’nin dağılması sonrası Türk Dünyası’na yönelik uygulamıştır. Bundan sonra Türkiye’nin Türk Dünyası’na yönelik kamu diplomasisi ve yumuşak güç politikasını uyguladığı dönem 2000’li yıllarda söz konusu olmuştur.

Türkiye, 1990’larda alt yapısını oluşturmaya gayret ettiği 2000’lerde ise daha aktif bir şekilde uygulamaya başladığı kamu diplomasisi politikası bağlamında Türk Dünyası ile Gaspıralı’nın meşhur “dilde, fikirde, işte birlik” sözünü hayata geçirmeye yönelik bir anlayışın inşa sürecini başlatmıştır (Ekşi, 2017: 11). Bu bağlamda Türkiye’nin 2000’li yıllarda Türk Dünyası’na yönelik kamu diplomasisinin amacı bu birliği sağlamak için bölge halkları arasında tarihsel ve kültürel bağları canlandırmak ve kuvvetlendirmek olmuştur. Bunun için öncelikle 21. yüzyılın bir iletişim çağı olmasından hareketle öncelikle Türk Dünyası ile bağları güçlendirecek iletişim ağlarını kurmaya başlanılmıştır. Türk Dünyası ile iletişimsel bağlantıyı kurmak üzere Aralık 2010 tarihinde Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü (BYEGM) ile Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi (SAM) Türk Dili Konuşan Ülkeler Medya Forumu kurulmuştur (BYEGM, Kasım 2014: 9, Erişim: 01.03.2018). Ardından Ekim 2011 tarihinde Türk Dili Konuşan Ülkeler Medya Platformu kurulmuştur (Milli Gazete, 20 Ekim 2011, Erişim: 01.03.2018). Türk Dünyası’nın sürekli daha güncel ifadeyle 7/24 iletişim halinde olabilmesi için bu platform temelinde Turkmem adıyla internet web sitesi (<http://www.turkmem.org/>) açılmıştır.

Bu iletişim araçlarıyla Türk karar alıcılar, Türk Dünyası ile iletişimsel birlik oluşturmayı amaçlamıştır. Başka bir ifadeyle, Türk Dünyası’nın birleşmesinin iletişimsel boyutu inşa edilmiş ve böylece öncelikle iletişim ve medya alanında birlik olması hedeflenmiştir. Türk Dünyası’nın iletişim ve medya alanında örgütlenmesine yönelik bu çabalarla aslında hedeflenen gerçek bir Türk Dünyası inşa etmektir. Zira iletişim halinde olan bir Türk Dünyası ile küresel siyasette ortak politikalar üreten bir birlik olunması amaçlanmıştır. Böylece Türk Dünyası’nın ortak çıkarlar çerçevesinde ortak refleks gösteren birlik olması hedeflenmiştir.

İletişim sahasındaki faaliyetlerin bir ayağını ise Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu üzerinden tesis etmeye çalışan Türk karar alıcılarının iradeleri neticesinde, 2006 yılında ilk olarak Türkiye’nin Sesi radyosu, daha sonra 2008 yılında 35 dilde yayın yapan “trt-world.com.tr” adlı çevrimiçi web sitesi kurulmuştur. Ardından TRT Avaz kanalı 2009 yılında yeniden yapılandırılmış ve böylece 27 ülkede 250 milyon nüfuslu Türk Dünyası

coğrafyasında Türkçe, Azerbaycan Türkçesi, Kazakça, Kırgızca, Özbekçe ve Türkmençe gibi dillerde yayın yapılmaya başlanmıştır. Türkiye bu iletişim araçlarıyla Türk Dünyası'nda ortak tarih, kültür ve algı oluşturarak Türkleri birlik haline getirmeyi amaçlamaktadır.

Bunların dışında 2000'lerde Türk Dünyasına yönelik diplomatik yeni mekanizmalar da inşa edilmeye başlanmıştır. Öncelikle Türk Dili Konuşan Ülkeler Devlet Başkanlarının 8. Zirve toplantısında Türkiye'nin insiyatifi ile 2008 tarihinde İstanbul'da Türk Dünyası Parlamenterler Asamblesi (TÜRKPA) kurulmuştur (Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi (TÜRKPA) Antlaşması, Erişim: 07.03.2018). Bu oluşumla üye ülkeler arasında siyasi diyalogun geliştirilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca 2009 yılında Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi (Türk Konseyi) kurularak daha kapsamlı bir işbirliği ve bütünleşme modeli hayata geçirilmiştir (Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi Kurulmasına Dair Nahçıvan Antlaşması, Erişim 23.03.2018). Uluslararası bir örgüt olarak kurulan bu konsey, Nahçıvan Antlaşması ile Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan arasında kurulmuştur. Bu kuruluşla Türk Dünyası'nın ortak küresel politika üretmesi ve küresel siyasetteki gelişmelere karşı ortak tutum oluşturulması hedeflenmiştir. Küresel siyasette gerçek manada bir Türk Dünyası'ndan bahsedebilmek için diplomatik birliğe de ihtiyaç duyulduğu için Türkiye, böyle bir girişimde bulunmuştur.

Türkiye'nin Türk Dünyasına yönelik kamu diplomasisinin diğer eski aktörleri olarak TÜKSOY ve TİKA ise 2000'lerde faaliyetlerini kamu diplomasisi çerçevesinde yeniden yapılandırarak yürütmeye başlamıştır. Özellikle TÜKSOY ("TÜKSOY Hakkında", Erişim: 02.03.2018), Türk Dünyası'nın kültürel birlikteliğine yönelik kültürel faaliyetler yaparken TİKA ("TİKA Türk Dünyası Ortak Değerlerine Sahip Çıkmaya Devam Ediyor", Erişim: 02.03.2018) ise yumuşak güç diplomasisi, dış yardım diplomasisi ve eğitim diplomasisi gibi faaliyetler yürütmektedir. Ayrıca 2009 yılında kurulan Yunus Emre Enstitüsü ise Türk Dünyası'nda Yunus Emre Enstitüsü Türk Kültür Merkezleri açarak Türkler arasında ortak Türkiye Türkçesinin gelişmesine yönelik eğitim faaliyetleri yürütmektedir.

Türkiye’de uzunca bir dönem göz ardı edilmesine rağmen Türk Dünyası’na yönelik yürütülen kamu diplomasisinde belediyeler arasındaki işbirliğini bir enstrüman olarak kullanıldığı görülmektedir. Bunun sebebi Türkiye’deki belediyeçilik anlayışının gelişmiş olmasıdır. Seçim sonucunda belediye başkanı olarak seçilen yetkililer daha özgür ve özgüvenli bir şekilde hareket etmektedirler. Sovyet Birliği’nin dağılmasından sonra Türk Dünyası ile bütünleşme sürecinin gündeme gelmesiyle Türkiye’de bu konuda hassasiyet gösteren belediye başkanları kendileri bizatihi insiyatif alarak, Türk Cumhuriyetlerindeki mevkidaşları ile yakın işbirliği kurmaya başlamışlardır. Gittikçe gelişen bu ilişkilerin kurumsal bir hal alması gerekmektedir. Bu doğrultuda 2000 yılında “Türkçe Konuşan Ülkeler Devlet Başkanları Zirvesi Bakü Bildirisi”nin 10. maddesine bakıldığında; “Devlet başkanları, parlamentolar, merkezi ve yerel yönetimler, toplumsal ve hükümet dışı kuruluşlar arasında işbirliğinin sürdürülmesinin gerekliliğini kaydetmişlerdir.” (Türkçe Konuşan Ülkeler Devlet Başkanları Zirvesi Bakü Bildirisi, Erişim: 23.03.2018) ifadesi yer almaktadır. Bu madde tam anlamıyla Türk Dünyası’nda kamu diplomasisinin gelişmesinin önemine vurgu yapmaktaydı. Bakü Bildirisi’nin bu maddesi uyarınca, 12 Kasım 2003 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu kararı ile Türk dili ve lehçelerinin konuşulduğu ülkeler, bölgeler ve buralarla coğrafi, tarihi, kültürel ortaklıkları bulunan yerlerdeki kent ve kent yönetimi ile ilgili çalışmalar yapmak amacıyla İstanbul’da Türk Dünyası Belediyeler Birliği kurulmuş ve 3335 sayılı Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması hakkındaki yasa çerçevesinde faaliyetlerini sürdürmektedir (“Hakkımızda”, TDBB, Erişim: 23.03.2018).

Bu aşamadan sonra Türk Dünyası Belediyeler Birliği (TDBB) Türkiye’nin Türk Dünyası’na yönelik kamu diplomasisinin öncüsü konumu haline gelmiştir. Türk Dünyası bütünleşmesinden sorumlu olan Türk Keneşi’nin resmî web sitesinde verilen bilgiye göre, TDBB’nin Keneş’in “İlişkili Kurumlar” ve “İşbirliği Yapılan Kurumlar” arasında yer almaması (“İlişkili Kurumlar ve İşbirliği Yapılan Kurumlar”, TDBB, Erişim: 23.03.2018) TDBB’nin bağımsız ve “kamu” kimliğinin güçlü olduğu anlamına gelmektedir. Aynı şekilde TDBB sitesinde “İşbirliği Yapılan Kurumlar” başlığı altında Türk Keneşi’nin bulunmaması da dikkat çekicidir (“İşbirliği Yapılan Kurumlar”, TDBB, Erişim: 23.03.2018).

Türk Dünyası'ndan Azerbaycan (291 belediye), Kazakistan (28 belediye), Kırgızistan (485 belediye), KKTC (23 belediye) ve Rusya Federasyonu'ndan Başkurtistan (1 belediye), Dağıstan (9 belediye) ve Tataristan'dan (2 belediye) belediyelerin üye olduğu ("Üyeler", TDBB , Erişim 23.03.2018) Birliğin amacı kurumun kamu diplomasisi görevini öne çıkartmaktadır (TDBB, Erişim: 23.03.2018):

"Türk Dünyası arasında mevcut olan ortak kültür ve medeniyet mirasını dikkate alarak, kardeşlik, dayanışma ve yardımlaşma yaklaşımı ile bilgi, görgü ve karşılıklı deneyimlerden yararlanmak amacıyla;

- a) Tarihi ve kültürel mirası korumak,
- b) Ekonomik, teknik, sosyal ve kültürel alanlar başta olmak üzere işbirliğini geliştirmek,
- c) Kent ve kent yönetimlerinin sorunlarını ve çözüm yollarını belirlemek, ortak çözümler aramak ve uygulama çalışmaları yapmak,
- d) Kent yönetimi ve kent kültürü konusunda yeni modelleri araştırmak ve geliştirmek amacıyla çalışmalar yapmak, yaptırmak ve yapılan çalışmaları desteklemektir."

Kamu Diplomasisi Bağlamında Yerel Bir Aktör Olarak Etimesgut Belediyesi

2000'lerde Türkiye'deki belediyeler de kamu diplomasisinin sivil aktörleri olarak diğer ülkelerde faaliyetlerini artırmaya başlamışlardır. Çünkü kamu diplomasisi devletlerin halklara yönelik politikası olduğu kadar aynı zamanda halktan halka ilişkileri de içermektedir. Bu bağlamda sivil ve yerel bir aktör olarak belediyeler aynen Dışişleri Bakanlıkları gibi yurtdışında faaliyetler yürütmektedir. Özellikle belediyelerin diğer ülkelerde yürüttükleri kültür-sanat faaliyetleri ve kardeş şehir ve kardeş belediye projeleri kamu diplomasisinin sivil boyutunu teşkil etmektedir (Eren, 2017: 42).

Bu çerçevede Etimesgut Belediyesi de gerek yerel ve ulusal gerekse uluslararası düzlemde hedefler ve bu hedeflere bağlı olarak stratejiler geliştirmiştir. Söz konusu hedefler bağlamında ana husus; Türk Dünyası'nın birlikteliğinin perçinleştirilmesine yönelik kopuklukların

giderilmesi, tanışıklığın artırılması, karşılık iletişimin resmi platformlardan yerel düzeye ve halka indirilmesi, tarihsel ve kültürel ortaklığın bilinçlenme yoluyla sağlam temeller üzerinden tekrar inşasıdır. Bu ana hedef bağlamında geliştirilen strateji ve projeler aşağıdaki gibidir:

1. Sosyal ve kültürel faaliyetler: Etimesgut Belediyesi Türk Dünyası'nın ortak değerleri üzerinden gerek kendi kamuoyunda gerekse Türk Dünyası'nda ortaklıkların ve birlik olgusunun yeniden inkişafı amacıyla festivaller düzenlemektedir. Bu bağlamda Uluslararası Anadolu Günleri Festivali geleneksel olarak düzenlenen ve Türk Dünyası'nın Anadolu'da bir araya gelmesine vesile olan önemli bir organizasyondur.
2. Türk Dünyası'ndan STK'lar ile ortak programlar: Etimesgut Belediyesi Kırım Türkleri Derneği, Nogay Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği ve Doğu Türkistan Kültür ve Dayanışma Derneği gibi stk'larla ortak programlar düzenlemekte ve yerel yönetimler ile stk'lar arasında etkileşimde bulunarak esasından halktan halka bir diplomasi faaliyeti ve hizmeti sunmaktadır.
3. Kardeş şehir uygulaması: Dünya barışına ve dünya çapında istikrara ve özellikle Türk Dünyası'nda toplumlararası entegrasyon ile Türk Dünyası belediyeler arası ilişkilerin güçlendirilmesine katkıda bulunmak amacıyla kardeş şehir protokolleri imzalanmaktadır. Bu kapsamda 23 Mayıs 2006 tarihinde Kosova Dragaş Belediyesi ile "Kardeş Şehir Protokolü" imzalanmıştır.
4. Türk Dünyası'nın simge isimlerinin park, cadde ve sosyal tesislere verilmesi: İç kamuoyunun dikkatini çekmek, bilinçlenmesine vesile olmak ve farkındalık oluşturmak amacıyla belediye hizmetleri neticesinde yapılan park, cadde ve sosyal tesislere Türk Dünyası'nın simge isimleri verilmektedir. Korkut Ata Kongre ve Kültür Merkezi, bunun en bariz örneğidir.
5. Türk Dünyası'ndan misafirlerin ağırlanması: Etimesgut Belediyesi Türk Dünyası'nın çeşitli şehirlerinden öğretmen ve öğrencileri davet etmekte ve misafir olarak ağırlamaktadır. Böylece karşılıklı etkileşim ve iletişim kurulmakta, ayrıca Etimesgut üzerinden Türk Dünyası'na açılım amaçlanmaktadır.

Tespitler Ve Öneriler: Genel Boyutta Belediyeler Özel Boyutta Etimesgut Belediyesi

- Türkiye'nin Türk Dünyası'ndaki kamu diplomasisi görevinin belediyeçilik bağlamında sadece Türk Dünyası Belediyeler Birliği'nin tekelinde olduğuna dair bir algı söz konusudur. Türk Dünyası Belediyeler Birliği üstlendiği misyon ve faaliyetleriyle söz konusu sürece katkı sunsa da merkezi anlayışla tek tip ve sadece resmi ilişkilerin tesisinin halka sirayet etme potansiyelinin zayıflığından dolayı ilgi düzeyine göre, Marmara Belediyeler Birliği Balkanlar'daki Türk azınlıkları bulunan belediyelerle, Doğu Karadeniz Belediyeler Birliği Kafkaslar'daki belediyelerle, Akdeniz Belediyeler Birliği Hazar çevresindeki belediyelerle işbirliğini geliştirmelerinin faydalı olacağı ve Akdeniz Belediyeler Birliği'nin bu bağlamda bazı girişimlerde bulunduğu görülmektedir ("Kıbrıs Türk Belediyeler Birliği İle Akdeniz Belediyeler Birliği Arasında Protokol İmzalandı", TDBB, Erişim: 24.03.2018).
- Türkiye'nin Türk Dünyası'ndaki kamu diplomasisi görevini yürüten Türk Dünyası Belediyeler Birliği'nin Yönetim Kurulu'nda Kırgızistan, Azerbaycan, Kazakistan, Tataristan'dan temsilciler bulunmaktadır. Bu organizasyonun üye profili göz önüne alındığında Türk Dünyası'nın tamamını kapsayan bir oluşum olma özelliğine sahip olmadığı görülecektir. Bu nedenden ötürü Özbekistan, Tacikistan ve Türkmenistan başta olmak üzere Balkanlar, Kafkaslar ve Ortadoğu'dan Türk Dünyası'nın parçası olan belediyelerin de birlik içerisinde yer alması yönünde politikalar izlenebilir. Ayrıca, Birlik'in bazı önemli faaliyetlerini Orta Asya başkentlerinde gerçekleştirerek kamuoyu nezdinde bir algı oluşturmaya faydalı olabilecek hususlar arasındadır.
- Türk Dünyası Belediyeler Birliği'nin bölgedeki bilinirlik düzeyi yaptığı çalışmalarla aynı seviyede değildir. Bu bağlamda Birliğin Orta Asya ülkelerindeki yerel medya ile işbirliği kurması yararlı olacaktır.
- Sadece Türk Dünyası Belediyeler Birliği değil, bütün Türk Belediye Birliklerinin ilgilenebileceği, işbirliği yapabileceği, ortak yönleri olan

Türkmenistan, Tacikistan ve Özbekistan belediyeleriyle işbirliği kurmak amacıyla o ülkelere ziyaret gerçekleştirilmesi fikri hayata geçirilebilir. Türkmenistan ve Özbekistan yerel yönetimler bağlamında genelde Türk Dünyası, özelde Türkiye ile ilişkileri yok denecek kadar zayıf durumdadır. Başka bir deyişle bu üç ülke Türk Dünyası yerel yönetimleri arasındaki işbirliğinin zayıf halkasını oluşturmaktalar. Söz konusu süreçte etkin olmayan aktörlerin de ilgisini çekmeye yönelik girişimler olumlu sonuçlar verebilir.

- Türk Dünyası Belediyeler Birliği kendi tüzük ve çalışmalarına da uygun olduğu üzere, Türk Dünyası'nı birleştirecek, belediyeler arasında işbirliğini güçlendirecek kapsamlı Türk Dünyası Ortak Miras Envanteri çalışması yaptırmalıdır. Esasında bu görevi üstlendiği iddiasıyla faaliyet yürüten Uluslararası Türk Kültür Teşkilatı (TÜRKSOY) bahse konu envanter çalışmasını yapması gereken bir aktördür. TÜRKSOY ile belediyeler bu bağlamda bir araya gelerek söz konusu projeyi hayata geçirebilirler. Bu çalışmanın Türk Dünyası'ndaki ortak her şeyi (ürünler, şahıslar, tarihi eserler, meslekler vs.) kapsamının bir gereklilik olduğu düşünülmektedir. Örneğin, Türk Dünyası'nda eriğin mekânı olan bölgeler veya iller tespit edilebilir. Böylelikle Malatya veya Etimesgut Belediyesi Türk Dünyası'ndaki ilgili kardeş şehirlerini daha iyi seçme hakkına sahip olacak ve bu belediyelerin ortak noktaları (erik) onların daha iyi ilişki kurmasına vesile olacaktır. Dahası Talas gibi (Türkiye, Kırgızistan) benzer belediye isimleri de bu envanter çalışmasına dahil edilmelidir. Bir diğer önemli husus ise Issık Göl'deki motiflerle Etimesgut Belediyesi'nin el yapımı çoraplarındaki motiflerin aynı olduğu ve bunların ortak kültürü yansıttığı gerçeğidir. Bu tespitten hareketle bu tarz ortak ve birleştirici unsurların gün yüzüne çıkarılması önem arz etmektedir.
- Türk Dünyası Belediyeler Birliği ve Birliğe bağlı belediyeler daha çok yurtiçinde faaliyet yürütmektedir. Oysa Türk belediyelerinin potansiyeli yurtdışında ülke tanıtımı ve kendi ikili ilişkilerinin geliştirilmesi için daha fazla çalışmaları yürütebilecek seviyededir. Aslında Birliğe bağlı belediyelerin yurtdışında da azımsanmayacak derecede faaliyet gerçekleştirdiği görülmektedir. Fakat bu

faaliyetlerin yukarıdan koordinasyondan yoksun bir şekilde belediyelerin girişimleriyle yapıldığı gözlemlenmektedir. Bu çalışmalar Birliğin koordinesi altında planlı ve programlı yapılması halinde daha verimli ve Türkiye açısından yararlı bir sürecin tesisi mümkün olabilir. Bu çalışmaların koordineli bir şekilde kayıt altına alınması, şimdike kadar ulaşılmayan ülke, bölge ve şehirlerin tespiti ve iletişim kurulması için de faydalı olabilir. Başka bir deyişle, Birliğin “Yurtdışı Çalışma Planı” oluşturulması önerilmektedir.

- Türk Dünyası Belediyeler Birliği’ne bağlı belediyelerin Orta Asya’ya sadece kültürel ve yardım amaçlı gittikleri görülmektedir. Hal böyle olunca, bölgedeki ekonomik fırsatları başka aktörler değerlendirmektedir. Bu durumu Türkiye ve Türk Dünyası’nın diğer ülkelerinin lehine çevirmek için, belediye başkanlarının yurtdışına ekonomik ilişkileri geliştirmek amacıyla yanında işadamlarını alarak kardeş belediyelere gitmesi ve ülke ekonomisine katkı sağlamaları gerekmektedir. Bunun için de devlet tarafından belediyelerin teşvik edilmesi düşünülebilir. İran eyalet valileri örneği, bunun iyi sonuçlar doğuracağını göstermektedir. Sadece Türk Dünyası Belediyeler Birliği değil, diğer belediye birlikleri de kendilerine hedef ülke ve illeri belirleyip ekonomik işbirliği geliştirebilirler. Ekonomik işbirliğinin gelişmesi Türkiye için diğer kapıların açılmasına da vesile olacaktır ve sonuç itibarıyla Türkiye’nin eli güçlenecektir. Örneğin Orta Asya’da nohut var ama leblebi yok. Çorum Büyükşehir Belediyesi kardeş şehir olduğu bir şehre giderek orada leblebinin türlerini üreten tesis açabilir. Bu hem ticaret yapmak hem Çorum’u dolayısıyla Türkiye’yi oralarda tanıtmak anlamına gelmektedir. Bir başka örnek, Orta Asyalılar Konya şekerini bilirler ama onun kökünü bilmezler. Konya Büyükşehir Belediyesi de kardeş olduğu veya olacağı Orta Asya’daki şehirlere giderek orada ufak bir Konya şekeri üretim tesisi açabilir.
- Türkiye’nin her ilinin kendine has, o ili tanıtan ürünü veya marka haline gelmiş, o belediye veya ilin sembolü haline gelen bir unsur söz konusudur. Bunların belediye başkanları tarafından Türk dünyasındaki kardeş belediyede tanıtılması, gerekirse orada bunun anıtının yapılması gerekmektedir. Bu faaliyet, yerli halk tarafından

Türkiye'nin daha iyi tanınmasını sağlayacak, halkın Türkiye'ye olan ilgi ve merakının uyanmasına, işbirliğine yeltenmesine vesile olacaktır.

- Orta Asya illerinde belediyelerde üretilen ürünlerin fuarlarını yapmalı, iş forumları düzenlemelidir. Ayrıca o ülkelerdeki Serbest Ekonomi Bölgeleri ile işbirliği kurulmalıdır.
- Yerel yönetimler arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi ve fırsatları konusunda bilim dünyasıyla yerel yöneticiler ve iş dünyasını bir araya getiren etkinlikler düzenlemelidir. Bu bağlamda beşli sacayağı oluşturularak yerel yönetimler, işadamları/sermaye, üniversiteler, medya ve STK'lar bir araya getirilebilir.
- Türk Dünyası Belediyeler Birliği, tez aşamasındaki yüksek lisans ve doktora öğrencilerine tez konularına göre burs vermektedir. Birlik bu uygulamasını yurtdışına da taşıyabilir. Koordinasyon işini kendine alan Birlik, Türkiye'den kardeş şehir olan belediyeyi sponsor yaparak yurtdışındaki kardeş şehir bulunan ildeki üniversitede yüksek lisans ve doktora eğitimi gören öğrencilere Türkiye hakkında veya Türkiye'nin ilgisini çekecek, ülkeye faydalı olabilecek konularda tez hazırlatarak burs verebilir. Böylelikle hem Türkiye dostu ve uzmanı bir bilim adamı yetiştirilmiş, Türkiye'nin yararına bir araştırma yapılmış, ikili bilim ilişkileri de somut çalışmayla pekiştirilmiş olacaktır. Burs verme projesini belediyeler münhasıran da yapabilirler.
- Birliğe bağlı belediyeler Balkanlar ağırlıklı olarak yurtdışında sınıf, merkez, park, cami gibi çeşitli eserler inşa ediyorlar. Bunun yanında bu belediyelerin yurtdışındaki kardeş şehirlerde kendilerini anlatan sembol anıtları bulunan mekânları olmalıdır. Bu mekân park da olabilir, meydan da olabilir, Etimesgut Kültür Evi gibi bir yapı da olabilir. Önemli olan orada Türkiye'nin o belediyesini ve belediyenin sembolü olan ürünlerin en iyi şekilde tanıtılması, işbirliğinin sürmesi ve gelişmesi için Türk belediyelerinin oralarda kendi mekânlarının olması gerekmektedir. Böyle bir mekânın olması, bu belediyelerin oralarda kültür, spor, ekonomi gibi çeşitli alanlarda türlü etkinlikleri kolay düzenlemesine sebep olacaktır.

- Birlik önemli yayınlar da neşretmektedir. Kırgızların Manas Destanı'nın ilk Türkçe akademik baskısı 2017 yılında Birliğin desteğiyle neşredildi. Türkiye'deki Kırgızlar ve onların lideri Rahmankul Han ile ilgili de kitaplar basıldı ("Yayınlarımız", TDBB, Erişim: 24.03.2018). Bu yayınların yanında, Birlik, Türkiye'yi Orta Asya'da tanıttak veya ikili ilişkilerin gelişmesine katkı yapacak çalışmaların Kırgızca, Özbekçe, Türkmençe o ülkelerde neşredilmesine de katkıda bulunmalıdır. Bu yayınlar yerel belediyelerin yayınları olarak (Birliğin ve kardeş Türk belediyenin desteğinin olduğu belirtilerek) oradaki halka ve ilgili kurumlara dağıtılmalıdır. Ancak dağıtım sürecinin iyi işlememesi ve hedef kitleye ulaşamaması bir sorun teşkil etmektedir. Bahse konu problemin çözümüne yönelik bir plan geliştirilmesi tavsiye edilebilir. Böylece Birlik, Türkiye'yi Türk Dünyası'na ve aynı şekilde Türk Dünyası'nı da Türkiye'ye tanıttak yönünde önemli bir misyon üstlenebilir.
- Son yıllarda "akıllı şehir" uygulaması dünyada uygulamaya konulmaktadır. Türk belediyeleri bu konuda Orta Asya belediyeleriyle kazan-kazan ilkesi çerçevesinde işbirliği yapabilir ve kendi tecrübesini paylaşabilir.
- Sonuç itibarıyla Türk belediyeleri Türkiye'nin Türk Dünyası'nda tanıtımı açısından belli bir çalışmalar yapılmıştır. Fakat bu çalışmalar yeterli olmadığı gerçeğinden hareketle Türk Dünyası Belediyeler Birliği'nin dışa dönük bazı atılımlar yapmasında, kendilerine yeni hedefler belirleyip, yurtdışı faaliyetlerini planlı programlı yapmasında fayda vardır. Türk belediyeleri yurtdışında ekonomiye katkı yapacak bazı girişimlerde bulunabilir. Yurtdışında kurulacak ufak atölye, fabrika vs. işyerleri veya ürünler Türkiye'nin o ülkede halkın tabanına ulaşmasını sağlayacak, böylece Türkiye onlara elini uzatmış olacaktır.

Genel önerilere ek olarak Etimesgut Belediyesi için aşağıdaki öneriler de ifade edilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

- Etimesgut Belediyesinin Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, yurtdışında kültür-sanat etkinlikleri ile kamu diplomasisi yürütebilir.
- Belediyenin müdürlüklerine “dış ilişkiler müdürlüğü” olarak ayrı bir birim ekleyerek yurtdışındaki faaliyetlerini kamu diplomasisi çerçevesinde yürütmesi söz konusu olabilir. Belediye Kanunu ve diğer ilgili mevzuatta bununla ilgili gerekli düzenlemeler yapılarak bu yol açılabilir.
- Belediye olarak başta Etimesgut ilçesini ve Ankara olmak üzere Türkiye’yi yerel ve sivil bir aktör olarak tanıtmaya yönelik faaliyetler yürütmesinin belediyeyi yerelden uluslararasına taşıyacağı söylenebilir. Özellikle Etimesgut Belediyesinin Ağustos 2017 tarihinde Ankara’da düzenlediği 14. Uluslararası Anadolu Günleri Kültür ve Sanat Festivalini (“Büyük Festival Başladı”, Etimesgut Belediyesi, Erişim: 02.03.2018) yurtdışında da düzenleyerek farklı toplumlara Türk ve Anadolu kültürünün tanıtımını yapan bir aktör haline gelebilir. Ayrıca belediyenin yurtiçinde düzenlediği kültür gezilerini (“Etimesgut Belediyesi’nin Kültür Gezileri Başlıyor”, Flaş Gazetesi, Erişim 02.03.2018), yurtdışında da gerçekleştirmesi ile uluslararası düzeyde kültür diplomasisi yürüten bir aktör haline gelebileceği öngörülebilir.
- Türk Dünyası Belediyeler Birliği gibi platformlarda yer almak suretiyle işbirliği modellerine katkı sunulabilir.
- Türk Dünyası Kültür Başkenti uygulamasına benzer Türk Dünyası Spor Başkenti, Türk Dünyası Sanat Başkenti veya Türk Dünyası Bilim Başkenti gibi projeler geliştirilebilir.
- Kardeş şehirlerde simgesel ürün veya malların üretimi ve pazarlanması projeleri hayata geçirilebilir.
- Yerel yönetimler bağlamında çalışmalar yürüten yüksek lisans ve doktora öğrencilerine burs vererek akademik ve bilimsel çalışmalar desteklenebilir.
- Etimesgut Belediyesi liderliğinde Türk Dünyası’na yayın yapabilecek radyo, televizyon ve internet siteleri kurularak medya faaliyetleri yürütülmelidir. Bu faaliyetlerde bir yandan kültürel tanıtımlar yapılırken diğer yandan ilgili belediyelerin faaliyetleri kamuoyunun takdirine sunulabilir.

Sonuç

Günümüz uluslararası ilişkiler sistematığında devletlerin klasik diplomasinin yanında “kamu diplomasisi” olarak kavramsallaştırılan ve halklar arasındaki ilişkilerin tesisine geliştirilmesini temel alan en genel ifadeyle de bir ülkenin hikâyesi, fikirleri, düşünceleri, tarihi, kültürü, kurumları ve dış politikasını diğer ülkelerin toplumlarına anlatma politikasını dış politika sürecinde önemli bir enstrüman olarak ele aldıkları görülmektedir. Bu durum Batı Dünyası bünyesinde yer alan aktörlerde kendini daha fazla gösterirken gerek Türkiye gerekse Türk Dünyası'nın diğer aktörleri için erken dönemini yaşayan bir olgu olarak ifade edilebilir.

1991 yılında Sovyet sosyalist Cumhuriyetler Birliği ve Varşova Pakti'nin dağılması neticesinde Soğuk Savaş döneminin sona ermesi bir yandan yeni bir uluslararası sistemin tesis edilmesine sebebiyet teşkil etmiş diğer yandan Türk Dünyası'nda yer alan aktörlerin yeni ve bağımsız devletler olarak uluslararası sisteme entegre olması sonucunu doğurmuştur. Ayrıca söz konusu coğrafyada Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra doğan güç boşluğunun doldurulması noktasında da diğer aktörler için bir fırsat hâsıl olmuştur. Bu bağlamda Türkiye ise hem söz konusu güç boşluğunu doldurmaya aday hem de Türk Dünyası'nın diğer aktörleri ile doğrudan ilişki tesis etme imkânına sahip bir aktör olmuştur.

1990'lı yıllarda oluşan yeni uluslararası sistemin ruhuna uygun bir çerçevede Türk Dünyası'na yönelik politika belirleyen Türk karar alıcılar başlarda hem ani bir gelişmenin şoku ve heyecanını yaşamış hem de plansız ve sistematik olmayan bir biçimde ilişki tesis etmeye çalışmışlardır. 2000 yıllara gelindiğinde ise Türk Dünyası politikası daha realist ve rasyonel bir biçimde ele alınmaya başlamıştır. Ancak bu süreçte de uluslararası ilişkilerde yeni ve önemli bir enstrüman olan kamu diplomasisinin işletilmemesi Türk dış politikası için bir sorun teşkil etmiştir. Son yıllarda ise gerek akademik çevreler gerekse karar alıcılar bu olgu ile ilgilenmeye başlamışlardır.

Kamu diplomasisinin ruhuna uygun bir şekilde klasik diplomasisinin resmi düzeyde gerçekleştirilen temaslarının ötesinde haklar arasındaki etkileşimi de merkeze alarak ortaya konan yeni anlayışta Türkiye yeni bir

politika perspektifi tesis etmeye çalışmış olup bu kapsamda medya organlarını, iş adamlarını, STK'ları etkin bir biçimde kullanmayı amaç edinmiştir. Yerel yönetimler ise bu noktada biraz ihmal edilmiş olup sadece Türk Dünyası Belediyeler Birliği adında bir çatı yapı oluşturulmuştur. Söz konusu yapı faaliyetlerini daha çok yerel yönetimlerin birbirleri ile etkileşimi üzerinden yürütmesinden ötürü kamu diplomasisi bağlamında çok etkin olamamıştır. Bu süreçte Etimesgut Belediyesi kendi faaliyetleri ile diğer örneklere nazaran daha ön plana çıkmıştır.

Etimesgut Belediyesi'ni kamu diplomasisi bağlamında öne çıkaran faaliyetleri; sosyal ve kültürel faaliyetler, Türk Dünyası'ndan STK'lar ile ortak programlar, kardeş şehir uygulaması, Türk Dünyası'nın simge isimlerinin park, cadde ve sosyal tesislere verilmesi ve Türk Dünyası'ndan misafirlerin ağırlanması şeklinde kategorize edilebilir. Bu faaliyetler çerçevesinde gerek Türkiye'deki yerel yönetimlerin tüm aktörleri gerekse Etimesgut Belediyesi'nin daha geniş bir Türk Dünyası tanımından hareketle ilgili faaliyetleri koordineli bir biçimde çeşitlendirerek kamuoyuna sunması ve bu bağlamda algı yönetiminin parametlerine dikkat ederek daha işlevsel ve sonuç alıcı projeleri hayata geçirmesi hem Türkiye ile Türk Dünyası arasındaki entegrasyon sürecine hem de Türkiye'nin Türk Dünyası politikasında kamu diplomasisinin etkin bir biçimde yürütülmesine vesile olacaktır.

Kaynaklar

“Birliğin Amacı”, Türk Dünyası Belediyeler Birliği, Erişim: 23.03.2018,
http://www.tdbb.org.tr/?page_id=29&lang=tr

“Büyük Festival Başladı”, Etimesgut Belediyesi, Erişim: 02.03.2018,
<http://www.etimesgut.bel.tr/index.php?Page=Haberler&DuyuruNo=2156>

“Danish Police Officer Shares Playful Moment With Syrian Refugee Child”,
Huffingtonpost, Erişim: 07.03.2018,
https://www.huffingtonpost.com/entry/danish-police-officer-syrian-refugee_us_55f8d9d3e4b0b48f67013caf

“Etimesgut Belediyesi'nin Kültür Gezileri Başlıyor”, Flaş Gazetesi, 24 Mart 2017, Erişim: 02.03.2018, <http://www.flasgazetesi.com.tr/haber-etimesgut-belediyesi-nin-kultur-gezileri-basliyor-17720.html>

“Hakkımızda”, Türk Dünyası Belediyeler Birliği, Erişim: 23.03.2018,
http://www.tdbb.org.tr/?page_id=46&lang=tr

“İlişkili Kurumlar ve İşbirliği Yapılan Kurumlar”, Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi, Erişim: 23.03.2018, <http://www.turkkon.org/tr-TR/AnaSayfa>

“İşbirliği Yapılan Kurumlar”, Türk Dünyası Belediyeler Birliği, Erişim: 23.03.2018,
<http://www.tdbb.org.tr/?portfolios=isbirligi-yapilan-kurumlar&lang=tr>

“Kıbrıs Türk Belediyeler Birliği İle Akdeniz Belediyeler Birliği Arasında Protokol İmzalandı”, TDBB, Erişim: 24.03.2018,
<http://www.tdbb.org.tr/?p=3638&lang=tr>

“The Neaman Document”, A Study on Israeli Public Diplomacy, Mart 2009.

“TİKA Tarihçe”, TİKA, Erişim: 12.02.2018,
<http://www.tika.gov.tr/tr/sayfa/tarihce-222>

“TİKA Türk Dünyası Ortak Değerlerine Sahip Çıkmaya Devam Ediyor”, TİKA, Erişim: 02.03.2018,
http://www.tika.gov.tr/tr/haber/tika_turk_dunyasi_ortak_degerlerine_sahip_cikmaya_devam_ediyor-23090

“Türk Dili Konuşan Ülkeler Medya Platformu Çalışma Grubu toplandı”, Milli Gazete, 20 Ekim 2011, Erişim: 01.03.2018,
<http://www.milligazete.com.tr/haber/1113659/turk-dili-konusan-ulkeler-medya-platformu-calisma-grubu-toplandi>

“Türk Dili Konuşan Ülkeler ve Topluluklar Medya Forumu”, BYEGM, Kasım 2014, s. 9, Erişim: 01.03.2018,
http://www.byegm.gov.tr/uploads/docs/turk_dili_konusan_ulkeler_tr.pdf

“Türkçe Konuşan Ülkeler Devlet Başkanları Zirvesi Bakü Bildirisi”, Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi, Erişim: 23.03.2018,
http://www.turkkon.org/Assets/dokuman/06_BakuBildirisi2000_6.DevletBaskanlariZirveBildirisi_20140418_103714.pdf

“TÜRKSÖY Hakkında”, TÜRKSÖY, Erişim: 02. 03. 2018,
<https://www.turksoy.org/turksoy/about>

“Üyeler”, Türk Dünyası Belediyeler Birliği, Erişim: 23.03.2018,
http://www.tdbb.org.tr/?page_id=2587&lang=tr

- “Yayınlarımız”, TDBB, Erişim: 24.03.2018,
http://www.tdbb.org.tr/?page_id=4001&lang=tr
- EKŞİ, M. (2016). The Rise and Fall of Soft Power in Turkish Foreign Policy During JDP, Lambert Academic Publishing, Saarbrücken.
- EKŞİ, M. (2018). Kamu Diplomasisi ve AK Parti Dönemi Türk Dış Politikası, 2. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- EKŞİ, M. (Yaz-Summer 2017). “Türkiye’nin Türk Dünyasına Yönelik Kamu Diplomasisi: Yeni Araç ve Mekanizmalar”, Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, 17/1, s. 9-19.
- EREN, E. (2017). “Sivil Toplumun Dış Politika İnşasındaki Rolü: Türk Kamu Diplomasisi Örneği”, *Ekonomi, Politika & Finans Araştırmaları Dergisi*, 2(1), s. 36-49.
- Güncel Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu, Erişim: 12.03.2018,
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5ad702197f9b27.86431620,
- SNOW, N. (2009). “Rethinking Public Diplomacy”, Routledge Handbook of Public Diplomacy, Ed. N. Snow and P. Taylor, Routledge, NY, s. 3-11.
- Turkmep, Erişim: 13.02.2018, <http://www.turkmep.org/>
- Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi Kurulmasına Dair Nahçıvan Antlaşması, Erişim: 01.03.2018,
http://www.turkkon.org/Assets/dokuman/Nahcivan-Anlasmasi_Turkce_20140417_193951.pdf
- Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenteler Asamblesi (TÜRKPA) Antlaşması, Erişim: 07.03.2018, [http://www.turk-pa.org/news.php?id=1113\(=tr](http://www.turk-pa.org/news.php?id=1113(=tr)